

Keskkonnaamet

Roheline 64, 80010 Pärnu

info@keskkonnaamet.ee

Taotleja: **Wooluvabrik OÜ**
vahur.kivistik@hansalaw.ee

13.09.2024

**TAOTLUS WOOLUVABRIK OÜ KESKKONNALOA nr L.VT.HA-171918
MUUTMISEKS JA KESKKONNALOA KEHTIVUSE PIKENDAMISEKS**

Wooluvabrik OÜ palub pikendada vee erikasutusluba nr L.VT.HA-171918 Linnamäe paisul Jägala jõe paisutamiseks ja hüdroenergia kasutamiseks kuni uue veeloa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni, kuid mitte kauemaks kui 31.12.2027.

ASJAOLUD

1. Wooluvabrik OÜ-le on väljastatud vee erikasutusluba nr L.VT.HA-171918 Jägala jõe paisutamiseks Linnamäe paisul ja hüdroenergia kasutamiseks elektrienergia tootmiseks.
2. Wooluvabrik OÜ esitas Keskkonnaametile 13.10.2021 veeloa muutmise taotluse (täiendatud 19.10.2021), milles taotles veeloa kehtivuse pikendamist kuni uue veeloa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni, kuid mitte kauemaks kui 31.12.2022.
3. Keskkonnaamet pikendas 30.12.2021 korraldusega nr DM-117496-21 vee erikasutusloa nr L.VT.HA-171918 kehtivust kuni 30.06.2022, 10.01.2022 korraldusega nr DM-118681-1 kuni 31.12.2022 ja 08.12.2022 korraldusega nr DM-121712-8 kuni 31.12.2024.
4. Keskkonnaameti 22.04.2022 korraldusega nr 1-3/22/163 on kinnitatud Jägala jõe hoiuala kaitsekorralduskava (KKK) 2022-2026. Korraldus on vaidlustatud haldusastjas nr 3-22-1199.
5. Vabariigi Valitsus tegi 03.06.2022 korralduse nr 163 „Nõusolek tegevusloa andmiseks Linnamäe paisul Jägala jõe paisutamiseks ja Linnamäe hüdroelektrijaamas hüdroenergia kasutamiseks elektrienergia tootmisel“, millega nõustus tegevusloa andmisega Linnamäe paisul Jägala jõe paisutamiseks ja Linnamäe hüdroelektrijaamas hüdroenergia kasutamiseks elektrienergia tootmisel. Tegevusloa andmise otsuse teeb ja loa tingimused, sealhulgas hüvitusmeetmete rakendamise kohustuse seab Keskkonnaamet. Korraldus on vaidlustatud haldusastjades nr 3-22-1463 ja 3-22-1895.

6. Keskkonnaamet (KeA) keeldus 26.07.2024 korraldusega nr DM-115314-45 veeloa andmisest Wooluvabrik OÜ-le Jägala jõe paisutamiseks Linnamäe paisul ja hüdroenergiast elektrienergia tootmiseks Linnamäe hüdroelektrijaamas. Korraldusega tunnistati selle jõustumisel kehtetuks veeluba nr L.VT.HA-171918.

7. Wooluvabrik OÜ esitas 02.08.2024 kaebuse KeA 26.07.2024 korralduse tühistamiseks. Koos kaebusega taotles Wooluvabrik OÜ esialgse õiguskaitse korras vaidlustatud korralduse kehtivuse peatamist. KeA ei vaielnud esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamisele vastu.

8. Tallinna Halduskohus rahuldab 08.08.2024 määrusega nr 3-24-2250 esialgse õiguskaitse taotluse ja peatas Keskkonnaameti 26.07.2024 korralduse nr DM-115314-45 kehtivuse kuni käesolevas haldusasjas tehtud kohtulahendi jõustumiseni.

9. KeA teavitas 12.08.2024 kirjaga nr DM-129377-1, et Tallinna Halduskohtu 08.08.2024 määruse haldusasjas nr 3-24-2250 järgi on peatatud korralduse nr DM-115314-45 kehtivus, mille tõttu muutub kehtivaks veeluba nr L.VT.HA-171918, mis kehtib kuni 31.12.2024.

WOOLUVABRIK OÜ TAOTLUS JA PÕHJENDUSED

10. **Wooluvabrik OÜ leiab kokkuvõtlikult**, et vee erikasutusloa nr L.VT.HA-171918 pikendamine on vajalik ja põhjendatud, kuna erinevate kaebajate algatusel ja mitmetes erinevates kohtuasjades (haldusasjad nr 3-22-1199 (Jägala jõe hoiuala kaitsekorralduskava 2022–2026 vaidlustamine), 3-22-1463 ja 3-22-1895 (Vabariigi Valitsuse 03.06.2022 korralduse nr 163 vaidlustamine) ja 3-24-2250 (veeloa andmisest keeldumise 26.07.2024 otsus)) toimuvad põhimõttelised vaidlused Jägala jõel Linnamäe paisu juures vee paisutamise ja hüdroenergia kasutamise võimalikkuse üle. Tegemist on veeloa andmist või sellest keeldumist otseselt mõjutavate asjaoludega, mis ei ole käesoleva ajani lõplikku lahendust saanud. Kui muu hulgas uue veeloa andmisest keeldumise otsuse kohtuliku kontrolli (haldusasi nr 3-24-2250) ajaks ei pikendata senist vee erikasutusluba, siis põhjustab KeA teadlikult Wooluvabrik OÜ majandustegevuse seiskumise, kohtuvaidluste perspektiivituse ning vältimatult ka Wooluvabrik OÜ pankrotti minemise. Sellisel juhul muutuks Wooluvabrik OÜ poolt kaebeõiguse teostamine üksnes näilikuks ning suure tõenäosusega muutuks võimatuks ka taotleja poolt keskkonnavalaste eesmärkide saavutamisele kaasaaitamine. Tegemist on niivõrd intensiivsete ja pöördumatute tagajärgedega, et kuni õigusvaidluste kestmiseni ning õigusliku ebaselguseni on põhjendatud välistada taotlejale selliste äärmuslike tagajärgede tekitamist.

11. Eelnevalt viidatud kohtuasjade tulemusest sõltub esmalt see, millised on Jägala jõe hoiuala kaitse-eesmärgid (haldusasi nr 3-22-1199), ning samuti see, kas Vabariigi Valitsuse 03.06.2022 korraldusega nr 163 on ammendavalt toimunud vastandlike huvide kaalumine (haldusasjad nr 3-22-1463 ja 3-22-1895) ning millises ulatuses oli KeA-l võimalik 26.07.2024 korralduses kaalutusõigust teostada (haldusasi nr 3-24-2250). Käimasolevaid kohtuasjasid silmas pidades ei ole üheselt selge, kas KeA-l oli võimalik veeloa andmisest keelduda või pidi KeA leidma sobivaimad hüvitusmeetmed lähtudes Vabariigi Valitsuse 03.06.2022 korraldusest nr 163. Igal juhul on vaidluse all see, millised kaitse-eesmärgid on Jägala jõe hoiualal adekvaatsed ning kas KeA oli õiguspäraselt ja kõiki asjaolusid arvestanud, kui leidis, et Linnamäe paisul ei ole võimalik hüvitusmeetmeid rakendada.

12. Wooluvabrik OÜ hinnangul ei ole tõenäoline kõikides eeltoodud kohtuasjades lõplike jõustunud otsuste tegemine enne 31.12.2027 – kui haldusasia nr 3-24-2250 menetlemine toimub läbi kolme kohtuastme, siis võib kohtute koormuseid arvestades pidada usutavaks, et eeldatav menetlusaeg on ligikaudu kolm aastat. Kohtuvaidluste kestust hinnates tuleb arvesse võtta ka seda, et haldusasi nr 3-24-2250 sisaldab ka ülimalt mahukate Natura tagantjärele hindamise ja Natura erandi hindamise analüüside õigsuse hindamist. Eeltoodust tulenevalt ning arvestades nii õiguslikku ebaselgust kui edasise menetluse käigu kava puudumist, peab Wooluvabrik OÜ põhjendatult taotlema vee erikasutusloa nr L.VT.HA-171918 pikendamist kuni 31.12.2027.

13. Wooluvabrik OÜ selgitab, et KeA 26.07.2024 korraldus on sõltuv ja tugineb nii Vabariigi Valitsuse 03.06.2022 korraldusele kui ka Jägala jõe hoiuala KKK-le. Mõlemad nimetatud otsustused on vaidlustatud, sealjuures on Wooluvabrik OÜ haldusasjas nr 3-22-1199 seadnud küsimuse alla selle, kas Jägala jõe hoiuala KKK-ga on kaitse-eesmärgid sisuliselt põhjendatud ja õiglased. KeA tugineb 26.07.2024 korralduses haldusorgani enda poolt teostatud Natura tagantjärele hindamise ja Natura erandi aruannetele, mis mõlemad lähtuvad eeldusest, et Jägala jõe hoiuala kaitse-eesmärgid on kehtivalt ja õiguspäraselt sätestatud KKK-s. Wooluvabrik OÜ on vastava asjaolu vaidlustanud ning kaebuse rahuldamise korral tähendab see vältimatult ka 26.07.2024 korralduse kaalutluste ja alusandmete ebaõigsust, mis annab aluse saata veeloa taotlus haldusorganile tagasi uueks otsustamiseks.

14. Wooluvabrik OÜ hinnangul võib Keskkonnaameti varasemat menetluspraktikat, millega pikendatakse vee erikasutusloa kehtivust minimaalse võimaliku tähtaja jooksul (näiteks kuue kuu võrra), pidada ebamõistlikuks ja menetlusosalisi kurnavaks eelkõige põhjusel, et sellega tekitatakse vältimatu vajadus taotlema korduvalt olemasoleva vee erikasutusloa pikendamist uue veeloa menetluse venimise tõttu ning sealjuures tasuda igakordselt vee erikasutusloa muutmise seonduvalt riigilõivu. Sellise tegevusega põhjustab Keskkonnaamet täiendavat administratiiv- ja halduskoormust nii haldusorganile kui ka menetlusosalisele olukorras, kus vee erikasutusloa nr L.VT.HA-171918 kehtivus lõpeb igal juhul alternatiivsetel alustel (kuupäevaliselt määratud tähtaja saabumisel või uue keskkonnaloa andmise või andmisest keeldumise kohta otsuse tegemise korral või esialgse õiguskaitse lõppemisel haldusasjas nr 3-24-2250). Käesoleval ajal on KeA 26.07.2024 korralduse kehtivus esialgse õiguskaitse korras peatatud ning kehtivad vee erikasutusloas märgitud loa tähtaja ja kehtivuse tingimused. Seega ei garanteeri vee erikasutusloa pikendamine kolme aasta võrra seda, et vee erikasutusloa nr L.VT.HA-171918 kehtivus ei võiks lõppeda varem kui Wooluvabrik OÜ poolt taotletud 31.12.2027 (eelkõige esialgse õiguskaitse lõpetamise tõttu), kuid annab nii taotlejale kui ka haldusorganile piisava selguse selle suhtes, et lähikuude või aastate jooksul puudub vajadus taotlema ja menetlema järjekordset vee erikasutusloa pikendamise taotlust.

15. Wooluvabrik OÜ selgitab, et KeÜS § 49 lg-st 1 ja § 59 lg-st 4 tulenevalt lahendatakse vee erikasutusloa muutmise taotlus 90 päeva jooksul, st vastav taotlus tuleb esitada ligikaudu kolm kuud enne olemasoleva loa kehtivusaja saabumist (31.12.2024). RLS § 136² lg 1 p 1 ja § 136² lg 2 alusel kuulub taotluse esitamisel tasumisele riigilõiv 995 eurot. Seega saab Keskkonnaamet oma halduspraktikaga luua olukorra, kus taotleja ei pea mitu korda aastas või iga-aastaselt taotlema vee erikasutusloa kehtivuse pikendamist ja tasuma riigilõivu põhjusel, et Keskkonnaamet pikendab olemasoleva loa kehtivust taotletust lühema perioodi võrra. Käesoleval juhul on vee erikasutusloa pikendamise vajadus ja põhjendus see, et uue veeloa andmisest keeldumise eeldused (Vabariigi Valitsuse eelhaldusakt, hüvitusmeetmete puudumine) ja kaasnevad asjaolud (Natura tagantjärele hindamine, Natura erandi hindamine)

on niivõrd mahukad ja komplitseeritud, et veeloa väljastamise küsimus peab läbima kohtuliku kontrolli. Wooluvabrik OÜ märgib, et kahtlemata oleks isegi juhul, kui KeA oleks veeloa taotluse rahuldanud ja väljastanud uue veeloa, esitanud mõni teine huvigrupp kaebuse vastava korralduse tühistamiseks. Seega oleks Linnamäe paisul veeloa väljastamise küsimus paratamatult kohtulikule kontrollile allutatud.

16. Wooluvabrik OÜ selgitab, et kuivõrd veeloa andmise aluseks olevad asjaolud (kaitse-eesmärgid, hüvitusmeetmete analüüs) ning eeldused (Vabariigi Valitsuse 03.06.2022 korraldus nr 163) on mahukad, etapiviisilised ja komplitseeritud, siis on kõikide nendega kaasnevad kohtuvaidlused samuti eelduslikult tavapärasest kauem kestvad. **Sellise selgusetuse ning Linnamäe paisu komplitseeritud olukorra tõttu on põhjendatud pikendada vee erikasutusloa kehtivust käesolevas avalduses esitatud põhjendustel vähemalt kolme aasta võrra, st kuni 31.12.2027.**

17. Riigilõivu seaduse (edaspidi RLS) § 136² lg 1 p 1 järgi tasutakse keskkonnaloa taotluse läbivaatamise eest vee erikasutuseks 1990 eurot. RLS § 136² lg 2 kohaselt tasutakse keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 50 protsenti § 136² lg 1 sätestatud riigilõivumäärast. Wooluvabrik OÜ on tasunud riigilõivu 995 eurot (**Lisa 1**).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Vahur Kivistik

Lisad:

1. Riigilõivu maksekorraldus